

Skipað var fyrri fótbóltskapping í sambandi við bygðarstevnuna í Hvalba, og VB smápilltar sigraðu

bingar hava altíð arbeitt nógv, bæði á sjógv og landi. Í 1801 var Hvalba, sum størsta markataksbygd í Føroyum, eisini fólkariðasta bygð við 204 í-búgvum. Nógvastadur man kemur, hoyrir man at hvalbingar bara tonkja uppá búkin. Tað er nú ikki so løgið, tí Hvalba er ein matbygð. Valla finnist betur matur í øllum Føroyum, tí tilfeingið er so nógv her í bygðini, so at í stør- mun matskaffa fólk sær sjálvum, og tá verður maturin eisini betur, enn tá hann skal keypast úr fyrstiboksum, kólarum (í Havn). Hvalba hevði sína størsthestið í bonda-samfelagnum. Tá hevði bygðin bæði tað andaliga og tað verðsliga valdið í Suðuroy. Nevniliga prestin og sýslumannin. Kolagrevsturin hevur eisini skapt arbeiði til nógvur hendur. Mer er fortalt, at meira enn 200 mans ar-beiddu á kolumum undir krignum í Hvalba.

Hvalba er eftir mínum tykki vakrasta bygð í Fø-

royum. Eg gloymi aldrin fyrstu ferð eg hevði verið burturstódd úr Hvalba í eitt ár. Eg havi ferðast víða, men aldrin sæð vakrari sýni, enn tá eg eftir fyrstu ferð í útlegd kom úr tunellini (bergholinum) og sá Hvalbiarbygð í fagrustu skruð á hásummarið. Tann grøni bourin, sóljurnar, fjørðurin, áirnar, vøtnini og Eiðini.

Oansæð, hvar tú er staddur í Hvalba, er út-sýnið so sera vakurt. Hvørt einasta hús í Hvalba, havi eg vitjað óteljandi ferðir mínum barnaárum við Sosialin-um. Tá hevði hann litið uppá seg í stódd, og mangan hoyrði eg »hann er ikki verður at skoyna sær við«. Men tey, sum tóku ramast til, keyptu hann hóast alt, og vóru so blidlig innafyrir ofta harð-liga, spoyska, men rām-andi málburðin.

Tað, sum forfedrarnir, norrona niðursetufólkið var so kent fyrri aðrastadur, var sterka felagsskaps-kenslan. Tann sterka fel-

agsskapskensla, sterku relationirnar, sambandið millum ætt, vinir og kenn-ingar, haldi eg, at hval-bingar hava megnað ein-standandi væl at varðveita. Har haldi eg eisini, at Royn, sum ítróttarfelag, hevur verið óført til at styrkja um samanholdið í bygðini. Royn fevnir um nógv meira enn ítrótt, t.d. jólatræið í Roynhøllini er eitt meistaratiltak fyrri øll, ið vilja savnast. Hetta er 5. bygðastevna og fyrri hvørt ár verður gjørt meira og meira burturúr, so-leiðis, at stevnan mennist í innihaldi og dygd.

Hvalba, mín heimbygð, er nakað serligt. Her búgva øll, sum eru einum kærast og øll kenna vit hvønn annan og siggja, hvussu dýrabart hvørt mannalív er. Vit gleðast við hvørjum øðrum, tá børn fæðast, og vit syrgja øll, tá fólk fara higani, og stórir er saknurn, tá hugnalig gestablið heim, bliva til tómt hús, har ljós-ið slóknar.

Eg fari nú til síðst at

vísa á, at tey, sum savnað-ust á fólkafundi um aldarskið, vóru á veg inn í eina nýggja öld, meðan vit, sum savnast her í dag, eru á veg inn í eitt nýtt ártúsund. Líta vit 1000 ár aftur, so hendi ógvuliga stórar broytingar í Føroyum tá, bæði átrún-ðarliga og stýrisskipanar-liga. Viðvíkjandi átrunad-i-num, so skifti føyoyingar tá religiön og fóru frá heidmskapi til kristindóm. Yvirtrúgvín og trúgvín hava síðani fylgst hond í hond hjá við tíðini fer, í øllum føyorum eru tað fleiri og fleiri føyoyingar sum úttala seg alment um, at teir ikki trúgva uppá ævin-leikan.

Stýrisskipanarlaga standa vit eisini fyrri veld-ugum broytingum. Ahuga-vert er, at tað just eru liðin 1000 ár, síðan føyoyingar fóru frá frælsu hövding-ðomi og inn undir rüt-landskt kongsveldi. Spurn-ingurin er, um vit, um vit velja at fara undan út-landsku kongsveldi, og fáa tað frælsi, sum verður so nógv umrøtt í hesum dögum, enda í einum frælsu hövdingðomi aftur, har »allir vildu har-rar verða, ongin vildi sekk-in bera«. Í øllum føyorum eiga vit sum menniskju og samfelagsborgarir ikki at yvisiggja veldugu øktu lonargjögvinu millum lág- og hálont í Føroyum. Hugtakið frælsi, sum er øllum menniskjum so dýrabart, smakkar ikki av nógvum, sum vanliga fólk ið ikki megnar at metta munnar.

Dyriðidagur var í gjár. Bón okkara í dag má vera fyrri øllum teimum liðandi í Kosovo og allastaðir har menniskju er, ið liða undir órættvisi og óndskapi, og trøngja til hjál. Meðan vesturlandsku fjölmiðlar-nir skíra Milosovic per-sónliga fyrri at hava skyld í øllum ruðuleikanum og ruðuleikanum, ið fara fram í dag, heldur vestur-landska verjusaðgangin

Kristina Augustinussen sang frálíkt í góðveðrinum í Hvalba

hátíðarhald á 50-ára stovn-ingardegnum, meðan á-lopsbumburnar bresta á Balkan og av misgávum, raka vanliga bústaðarókir og flóttarfolk. Heimstoðan er hættslig. Hóast 2000 ár við kristindómi, velja maktthavarnir, ið oftast enn vísa seg at vera menn, heldur svørðið enn orðið. Stríðið er enn á vígvøllum heldur enn gjøgnum dia-log, samtala og svørðið, nú teir spæla við tanka-num um 3. heimsbardaga, er skift út við teldufjar-stýrðar altoyðandi bumbir. Dapurt, men veruligt.

Eg fari at enda róðuna í bygðastevnuni í Hvalba 1. mai, sum er tann síðsta í 20. öld, áðrenn ártúsund-skifti, við at siga, at hvalb-ingur eri eg, við øllum tí tað inniber, suðringur eri eg eisini, sum tey flestu sum eru savnaði her í dag

og føyoyingur, onki iva mál - men fyrst og fremst og mest, eri eg og øll sum eru savnað her í dag - menniskju, við lívsrætti til eitt menniskjaverdugt lív. Sama lívsrættin í verdig-heit eiga øll onnur menn-iskju á okkara jørð. Tað má verða aðalmálið fram-yvir í orði og verki, bæði fyrri einstaklingar, felags-skapir, samfeløg og altjóð-asamfelagið.

Helena Holm las upp yrkingar á fólkafundinum

